

۱- مندرجہ ذیل الفاظ کے آخری حروف کیا ہیں ؟

وصفت ، گویمت ، دعوتم

۲- ”نخواہد رسید“ کون سا فعل ہے ؟ پوری گردان لکھیے۔

۳- واحد سے جمع اور جمع سے واحد بنائیے ؟

پیغمبر ، نورہا ، ملک ، اصحاب ، پیروان ، دیو ، سخن

کلام خدا

در زمان حضرت پیغمبر اکرمؐ ، مرد ناشناسی وارد مکہ شد۔ این مرد خیلی دانا و با ہوش بود۔ تا آن زمان ، آنحضرتؐ ہنوز بہ مدینہ ہجرت نفرمودہ بود مشرکان مکہ ، مثل ہمیشہ ، فوری پیش آن مرد رفتند تا از او خواہش کنند کہ بہ حرفہای رسولِ اکرمؐ گوش فراندہد۔

بہ او گفتند: ”محمد ابنِ عبد اللہ را می شناسی ؟“

گفت: ”نخیر ، نمی شناسمش ، او کیست ؟“

”جوانی است از قبیلۂ قریش کہ می گوید: خدایی نیست جز خداوند یکتا و محمد پیغمبرش هست۔“ مشرکان گفتند۔

”عجب! دیگر چہ می گوید ؟“ مرد اصلاً باور نمی کرد۔

”دیگر این کہ بُتہا را نپرستید و از ستمگران اطاعت نکنید۔“

”راست می گویند، واقعاً اینطور است“؟

”بله، صد در صد راست و حالا بندگان ما، از ما اصلاً اطاعت نمی کنند و می گویند که ما مسلمان شده ایم و پیرو محمد صلی الله علیه و آله هستیم. غیر از خداوند یگانه هیچکس شایسته اطاعت ما نیست. از تو خواهش می کنیم که...“

”بفرمایید، چه خواهشی دارید؟“

”همین که تا وقتی که در مکه هستی، سعی نکن که با او ملاقات کنی!“

”آخر چرا؟ چه عیبی دارد؟“ اشتیاقِ مرد بیشتر شده بود.

”تو نمی دانی. او مردی است ساحر. هر کسی که حرفهایش را گوش می کند، دیوانه و گمراه می شود.“

”خیلی خوب، مسأله ای نیست. حرفهایش را گوش نمی کنم ولی خیلی دلم

می خواهد اقلأ آن ساحرِ بزرگ را ببینم“؟

”خوب، می توانی ببینی. بزوبه کعبه، آنجا حتماً خواهد بود. این پنبه را در گوشه های بگذار. یادت نرود. مواظب باشی!“

آن مرد، پنبه را گرفت و به سوی کعبه راه افتاد. همینکه وارد حرم شد، دید که مرد با وقاری آنجا هست و زیر لب دارد چیزی می خواند.

”حتماً“ محمد بن عبدالله همین است.“ او فکر کرد و با خود گفت: ”باید حرف این

آقا را به دقت گوش کنم. اگر حرف حسابی می زند، می پذیرم، و الاً خیر!“

زمزمه ای به گوشش رسید. او گوش فراداد. از کلمات پُر معنی و زیبا لذت بُرد. انگار حرفهای محمد توی قلبش می نشستند! جلورفت. خودش را معرفی کرد و گفت:

”کلمات شما بسیار جالب است. ممکن است برای من کمی بیشتر بخوانید؟“

آری، کسی که داشت حرف می زد، حضرت محمد بود. آنحضرت لبخند زد و فرمود:

”این کلام ، مالِ من نیست بلکه کلامِ خدایِ من است کہ مرا بہ پیامبری برگزیدہ است۔ اینک کلامِ خدا را گوش کنید۔“

کلامِ عجیبی بود! او ہرگز کلامی مثلِ آن نشنیدہ بود۔ با شنیدنِ آن مات و مہبوت ماند۔ وقتی بہ خود آمد ، فریاد زد :

”قبول دارم کہ این کلامِ شما نیست ، بلکہ کلامِ خدا است و شما پیامبرِ راستینِ وی ہستید!“ من بہ شما ایمان می آورم۔“

(دکتر معین نظامی)

فرہنگ

ناشناسی : (ناشناس-ی) کوئی / کوئی اجنبی	اصلاً : بالکل ، سرے سے
صد در صد : سو فی صد	یگانہ : واحد ، اکیلا ، یکتا
چہ عیبی دارد ؟ : کیا حرج ہے؟	غریب : اجنبی
مسئلہ ای نیست : کوئی بات نہیں ہے	پنبہ : روئی
یادت نہرود : تجھے بھول نہ جائے	مواظب باشی : تو محتاط رہنا !
راہ افتادن : چلنا ، روانہ ہونا	ہمینکہ : جوئی
دارد می خواند : وہ پڑھ رہا ہے	بہ دقت : غور سے
حرف حسابی : معقول بات	وَالآء خیر : وگرنہ ، نہیں
لذت بُردن : لطف اندوز ہونا	جلورفتن : آگے بڑھنا
معرفی کردن : تعارف کرنا / کرانا	مات و مہبوت : حیرت زدہ ، ہنگامتا

اقلاً : کم از کم

لبخند زدن : مُسکراتا

حتماً : یقیناً

نمی شناسمَش : شناختن مصدر : پچاننا (نہ+می+شناس+م+ش) میں اس کو نہیں پچانتا
باور نمی کرد : باور کردن : یقین کرنا ، وہ یقین نہیں کر رہا تھا۔
گوش می گُند : گوش کردن ، سُننا ، سُننا ہے۔

انگار : انگاشتن مصدر : خیال کرنا (انگارَد - انگار : خیال کر) گویا ، جیسے
به خود آمدن : آپے میں آنا / ہوش میں آنا
راستین : (راست + ین) سچا ، برحق

تمرین

- ۱- اجنبی شخص آخضرتؑ کی خدمت میں ہجرت سے پہلے آیا تھا یا بعد میں ؟
- ۲- مشرکین مکہ کیوں نہیں چاہتے تھے کہ اجنبی آخضرتؑ سے ملے ؟
- ۳- مشرکین نے اجنبی کو آخضرتؑ کے بارے میں کیا بتایا ؟
- ۴- اجنبی آخضرتؑ سے کہاں ملا؟ آپؑ اس وقت کیا کر رہے تھے ؟
- ۵- اجنبی کیوں مسلمان ہو گیا ؟

-۲

۱- ناشناس (نا+شناس) کی طرح کی پانچ مثالیں لکھیے۔

۲- مشرکان (مشرک + ان) کی طرح مندرجہ ذیل الفاظ کی جمع بنائیے :

مرد ، زن ، شاعر ، پیغمبر ، کوڑک

۳- مندرجہ ذیل کلمات کے متضاد لکھیے :

ناشناس ، مشترک ، خوب ، راستین ، ایمان

کتاب

اگر باز جُوینی خطا از صواب

نیابی یکی ہمنشین چُون کتاب

ز کارِ جہانت دہد آگہی

بیاموزدت راہ و رسم بھی

بود سوی آزادگی رهنمون

گند مرد را دین و دانش فزون

کتاب است آیینہ روزگار

کہ بینی در آن رازها آشکار

چنین ہمنشین گر بہ دست آوری

نشاید کہ بگذاری و بگذری

(استاد بدیع الزمان فیروز انفر)